

CRNOGORSKI – SRPSKI, BOSANSKI, HRVATSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST

EKSTERNA PROVJERA ZNANJA UČENIKA
NA KRAJU III CIKLUSA OSNOVNE ŠKOLE

JUN, ŠKOLSKE 2017/2018. GODINE

UPUTSTVO

Vrijeme rješavanja testa je **70 minuta**.

Ne okreći stranice i ne rješavaj zadatke dok to ne dozvoli dežurni nastavnik.

Test **MORA** biti napisan hemijskom olovkom/nalivperom.
Možeš da pišeš ćirilicom ili latinicom. Piši čitko pisanim slovima.
Ako pišeš štampanim slovima, istakni veliko slovo. Poštuj gramatička i pravopisna pravila.
Ako misliš da si pogrešno rješavao/rješavala zadatak, prekriži i rješavaj ponovo.

Ne smiješ koristiti korektor.

Zadatke ne moraš rješavati redom kojim su navedeni u testu.
Ukoliko završiš ranije, provjeri svoja rješenja.

Zadatak će se bodovati s nula (0) bodova:

- ako je odgovor netačan
- ako je odgovor nečitko i nejasno napisan
- ako je napisan grafitnom olovkom
- ako je napisan ili zaokružen i tačan i netačan odgovor

SREĆNO!

ŠIFRA UČENIKA

1. Pročitaj odlomak iz dramatizacije romana *Mali princ* pa uradi zadatak.

(*Mali princ se vraća lisici. Stoje trenutak ćuteći i pružaju ruke u pozdrav.*)

MALI PRINC: Zbogom.

LISICA: Zbogom... Evo moje tajne. Vrlo je jednostavna: - Samo se srcem dobro vidi. Oči ne vide ono što je bitno.

MALI PRINC (ponavlja): Ono što je bitno ne vidi se očima.

LISICA: Vrijeme koje si utrošio na svoju ružu nju čini tako značajnom.

MALI PRINC (ponavlja): Vrijeme koje sam utrošio na svoju ružu...

LISICA: Ljudi su tu istinu zaboravili, ali ti ne smiješ da je zaboraviš. Zauvijek si odgovoran za ono što si pripitomio. Odgovoran si za svoju ružu.

A) Ko su likovi u odlomku?

1 bod	
-------	--

B) Podvuci didaskalije u odlomku.

1 bod	
-------	--

2. Pročitaj odlomak pjesme *Strepnja* Desanke Maksimović pa uradi zadatak.

Ne, nemoj mi prići! Hoću izdaleka
da volim i želim tvoja oka dva.
Jer sreća je lepa samo dok se čeka,
dok od sebe samo nagoveštaj da.

A) Prepiši opkoračenje iz datih stihova.

1 bod	
-------	--

B) Koja je vrsta rime zastupljena u strofi.

1 bod	
-------	--

Pročitaj objašnjenja iz *Istorijskog leksikona Crne Gore* (knjiga 3, strana 626, Daily Press – Vijesti) za fiorin i Franetović pa uradi zadatke 3, 4, 5, 6 i 7.

FIORIN – srebrni i zlatni novac, koji je kovan u Firenci od XIII vijeka. Na aversu je imao cvijet ljiljana, po čemu je i dobio ime. Od XIV vijeka zlatni fiorin se kovao i u Mađarskoj, a od XVI vijeka počela je da ga koristi i Austrija. Fiorin se u Mađarskoj nazivao forintom, dok se u Austriji nazivao guldenom. Zvanična moneta Austrije, fiorin je bio od 1848. do 1892. godine. Fiorin se dijelio na sto krajcera. Fiorin od prvih decenija XIX vijeka postaje najprisutnija moneta u Crnoj Gori. Crnogorski državni budžet se od prvih decenija XIX vijeka obračunavao u fiorinima, a svi državni činovnici primali su plate u toj valuti. Crnogorska država će do 1901. godine koristiti fiorin kao glavno obračunsko i platežno sredstvo. Fiorin se u Crnoj Gori obračunavao prema kursu koji je važio u Austriji.

FRANETOVIĆ Dinko (Hvar 1892 – Hvar, 1964) – pomorski kapetan, istoriograf. Započeo je prekomorsku karijeru 1911. godine na prekookeanskim brodovima. Učesnik je u poznatom ustanku mornara u Boki Kotorskoj (1 – 3. 2. 1918). Kao lučki upravitelj u Ulcinju i docnije, kao član komisije za uspostavljanje svjetionika, predano i samoinicijativno je radio na stručnom istraživanju nautičkih, meteoroloških i ribarskih prilika u Baru, Ulcinju i na Skadarskom jezeru i Bojani. Poslije desetogodišnjeg savjesnog rada, na pretežno neobjavljenim arhivskim izvorima, objavio je svoje opsežno djelo *Historija pomorstva i ribarstva Crne Gore do 1918* (1960).

3. Data stranica je iz:

1. Rječnika stranih riječi
2. Istorijskog leksikona
3. Leksikona književnih izraza

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora.

1 bod	
-------	--

4. Ako je tvrdnja tačna, zaokruži T, a ako je netačna, zaokruži N.

TVRDNJA		
Fiorin je naziv dobio po Firenci.	T	N
Fiorin se u Austriji koristio od 1848. g.	T	N
U Crnoj Gori fiorin se obračunavao prema kursu koji je važio u Austriji.	T	N
Fiorin se kovao od 14. vijeka.	T	N

1 bod

5. Fiorin se u Mađarskoj zvao forinta, a u Austriji gulden. Ova tri naziva imaju:

1. antonimsko značenje
2. homonimsko značenje
3. sinonimsko značenje

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora.

1 bod

6. Na kojem radnom mjestu je u Ulcinju radio Franetović Dinko?

1 bod

7. Koje godine je Dinko Franetović objavio svoje djelo „Historija pomorstva i ribarstva Crne Gore do 1918“?

1 bod

Pažljivo pročitaj tekst pa uradi 8, 9, 10. i 11. zadatak.

BAJKA O MUDROM ROMSKOM DJEČAKU

Nekada davno, u selu iza osam gora, živio mudri, stari hodža. Puno dobroga je on u životu uradio, pomagao je sirotinji i bolesnima, ali s godinama postade sve sebičniji i oholiji. Jednom ču hodža da ljudi u selu mnogo hvale nekog pametnog, romskog dječaka, govoreći da je on, iako mali, mudriji od svih seljana. Hodža ne bješe oduševljen time i odluči im dokazati da taj dječak i nije toliko pametan.

Šetajući selom, susrete tog dječaka koji se igrao s vršnjacima. Priđe djeci i upita baš njega:

– Jesi li ti taj pametni dječak o kome sve selo govori? Toliko si pametan da, kažu, možeš i mudraca nadmudriti!

Dječak stade sa igrom, polako se okrenu hodži i odgovori:

– Ja to ne znam, čestiti hodža! Ljudi svašta govore, ne treba uvijek vjerovati svakom glasu.

– E kad si tako pametan, moraš se i dokazati. (...)

...pa lukavi hodža naposljetku predloži:

– Hoćemo li da igramo žmurke? Ako me nađeš sva tri puta onda ćeš ti ostati u selu, a ako ne nađeš, otići ćeš zauvijek.

Hodža se hitro sakri na dnu tamnog okeana, misleći da se dječak neće dosjetiti da ga tamo traži. Ipak, ovom pametnom sedmogodišnjaku nije trebalo mnogo vremena da ga pronađe.

(Drugi put se sakrio u riblje čeljusti, a treći put u pećinu na Zmajevoj planini. Dječak ga je lako pronašao. Kad je hodža trebao da traži, dječak mu je rekao da će se sakriti samo jednom, što je hodžu oduševilo. Dječak se sakrio na hodžinom srcu.)

Zavrtje se hodži u glavi od silnog traganja, te priznade da je izgubio. Odjednom, dječak se pojavi i smireno reče hodži:

– Danas si, hodža, izgubio jer si odavno zaboravio na svoje srce. Nijesi odavno pogledao u njega, niti si ga oslušnuo.

8. Koja hodžina osobina je pokretački motiv ove bajke?

1 bod

9. Navedi dvije karakteristike koje ovaj tekst čine bajkom.

2 boda

10. Takmičenje između hodže i dječaka je nešto više od obične igre žmurke. Objasni datu tvrdnju.

2 boda

11. A) Poruka bajke je rečenica:

1. Ljudi svašta govore, ne treba uvijek vjerovati svakom glasu.
2. Danas si izgubio jer si odavno zaboravio na svoje srce.

Zaokruži broj ispred odgovora koji smatraš tačnim.

B) Obrazloži odgovor.

2 boda

12. Zaokruži broj ispred književnonaučne vrste.

1. Samo gordi jablan lisjem suhijem
šapće o životu mrakom gluhijem
kao da je samac usred svemira.
2. Car videći da je djevojka mnogo mudrija od njega, zapovijedi mu da je dovede
pred njega...
3. Američki pisac Mark Tven jedan je od najvećih humorista u svjetskoj književnosti.
Njegovo pravo ime je Semjuel Klemens. Rođen je u novembru 1835. godine u
Misuriju. Jedno od njegovih najpoznatijih djela je Doživljaji Toma Sojera...

1 bod

13. „Nekada davno, u selu iza osam gora...”

Izraz „iza osam gora“ zamijeni jednom riječju. _____

1 bod

14. Priđe djeci i upita baš njega: „Jesi li ti taj pametni dječak o kome sve selo govori?”

Dati upravni govor zamijeni neupravnim.

1 bod

15. Dječak stade sa igrom, polako se okrenu hodži i odgovori: „Ja to ne znam, čestiti hodža!“

Odredi padež podvučenih riječi u rečenici.

igrom _____

hodži _____

čestiti hodža _____

2 boda

16. „Ako me nađeš sva tri puta onda ćeš ti ostati u selu.“

A) Upiši zarez gdje je to potrebno u rečenici.

1 boda

B) Objasni upotrebu zareza u datoj složenoj rečenici.

1 boda

17. Hodža se hitro sakri na dnu tamnog okeana, misleći da se dječak neće dosjetiti da ga tamo traži.“

Podvučene glagole upiši na odgovarajuće mjesto u tabeli.

PREZENT	FUTUR PRVI	GLAGOLSKI PRILOG SADAŠNJI	AORIST

2 boda

18. „...ovom pametnom sedmogodišnjaku nije trebalo mnogo vremena...“

A) Podvučena riječ je:

1. broj
2. imenica
3. pridjev

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora.

1 bod	
-------	--

B) Podvučenu složenu riječ napiši kao kombinaciju broja i riječi

1 bod	
-------	--

19. Napiši autora, književni rod i književnu vrstu kojoj pripada navedeno djelo.

DJELO	AUTOR	KNJIŽEVNI ROD	KNJIŽEVNA VRSTA
<i>Imanje</i>			
<i>Mrtvo more</i>			
<i>Jesenje večer</i>			

3 boda	
--------	--

20. Sa 80-180 riječi napiši povezan sastav na temu **BIO/BILA SAM ZABORAVIO/ZABORAVILA NA SVOJE SRCE.**

U sastavu:

→ Napiši kako si se našao/našla u situaciji da zaboraviš na svoje srce (tj. nekog uvrijediš ili naljutiš).

→ Napiši što te je navelo da to uradiš.

→ Opiši događaj.

→ Napiši što je uticalo na to da se pokaješ.

→ Opiši svoja osjećanja/ošućanja poslije tog događaja.

Vodi računa o pravopisnim i gramatičkim pravilima. Piši čitko i poštuj zahtjev o broju riječi +/- 10% (ocjenjuje se sastav koji ima od 72 do 198 riječi; ako sastav ima manje od 72 riječi **NE ČITA SE**, a na 198. riječi **PRESTAJE čitanje**).

18 bodova	
-----------	--

BIO/BILA SAM ZABORAVIO/ZABORAVILA NA SVOJE SRCE

PLAN ZA PISANJE SASTAVA

A sheet of blank lined paper with 20 horizontal lines spaced evenly down the page.

A series of horizontal lines for writing, consisting of 10 dashed lines at the top and 20 solid lines below.

POPUNJAVA KOMISIJA ZA OCJENJIVANJE

Ukupan broj osvojenih bodova na testu: _____

Ocjena: _____

KOMISIJA:

GLAVNI OCJENJIVAČ: _____

Dana _____ 2018. godine